

eller for en vis Ræds af Retsforhold; som kaldes Afdragshandler, danner man en ganske særegen Undtagelsesret, uagtet man maa erkende, at de samme Haardheder kunne indtræde ved saa mange andre Kontraktforhold. I Dag kommer man, fordi der kan indtræde Haardheder ved Afdragshandler, og forlanger, at nu skal man gøre Brud paa et fornuftigt civilretligt Princip og gennemføre denne Lov. I Morgen skrider man op med Hensyn til Huslejingskontrakter, at de fattige blive stammelig forurettede, udnyttede og udbyttede af disse Husværter, og saa kommer den ærede Justitsminister maaste og forlanger en Undtagelseslov for Huslejekontrakter. Den næste Dag kommer man og siger, at ved Assuranceforhold kan der indtræde Haardhed og Ubillighed, fordi disse kræse Stipulationer saa Lov at gaa, og saa skal der en Undtagelseslov ogsaa med Hensyn til dem. Jeg bemærker, at netop disse Klausuler, Forsaldsklausuler, det vil sige Bestemmelser om, at hele Resten er forsalben, naar der sker Misligholdelse, netop i meget vidt Omfang finde Sted paa andre Omraader, og det er ligeledes paa disse andre Omraader fuldstændig lovligt at stipulere Konventionalstraf. Jeg tror, som sagt, at man netop vil vilse den fattige Mand, som vi alle gerne vilse hjælpe, en Bjørnetjeneste ved at gribe saadan ind i dette Retsinstitut, som han hidtil har haft Gavn og Nytte af. Man henviser saa til, at den tykke Lov er bleven vedtagen. Ja, men jeg har allerede gjort opmærksom paa, at Tyskland er det eneste Land i Verden, der har en saadan Lov. Man har søgt at faa noget lignende i Østerrig, men man kunde ikke komme afsted med det. I England, Nordamerika og andre Lande, hvor Afdragshandel bruges i stor Maalestok, har intet Menneske tænkt paa at gennemføre en saadan Bestemmelse, og jeg har bemærket, at man i Tyskland fra meget kyndig Side, fra Dommere og praktiske Jurister, har advaret i høj Grad mod at komme ind paa Bestemmelser som dem, her er Tale om. Hvis man nu endelig vil have, at vi skulle lovgive paa den Maade, at man oversætter tykke Love, burde vi dog i alt Fald vente at se, hvad Erfaringen siger i Tyskland med Hensyn til saadanne Love. Det er ikke den Maade, man skal hjælpe de smaa i Samfundet paa. Arbejderne o. s. v. skulle hjælpes paa den Maade, at man søger at forhøje deres Købeevne, at man letter dem for Skatter, der ubillig hvile maaste særlig paa den lille Mand, opmuntrer dem til at spare, og saa vidt muligt søger at stætte dem en passende og tilsvarende Andel i Udbytte ved Virksomhed. Naar man gør dette, og

navnlig naar man forøger Arbejdernes Købeevne, gør man ham ogsaa langt mindre udsat for at blive udbyttet ved denne Kontraktform; her er Tale om; saa vil han ikke indgaa paa den Slags Stipulationer, som man mener er forbunden med særlig Fare. — Jeg skal blot endnu gøre en Bemærkning. Det er den, at der findes en Bestemmelse i den tykke Lov, som jeg synes egentlig er den eneste, man med Sikkerhed kunde tage, og den har den høitærede Justitsminister netop ikke taget. Det er Forbudet imod Afdragshandler med Hensyn til Bærdipapirer. Da vi i Fjor behandlede Loven om Præmieobligationer, udtalte jeg mig for, at paa det Omraade skulde man forbyde Afdragshandler, altsaa, at Købesummen blev erlagt i Afdrag. Det har man indført i Tyskland, og i den Henseende have alle i Tyskland været enige. Den Bestemmelse have vi imidlertid ikke faaet. Jeg tror, man kunde gaa noget videre endnu, man kunde maaste ogsaa forbyde al Afdragshandel ved Kolportage, og saa vilde vi ogsaa være i Overensstemmelse med; hvad vi vedtog i Fjor med Hensyn til Præmieobligationer, men det findes ikke i denne Lov, derimod findes der en Del Bestemmelser, jeg anser for at være overmaade farlige.

Ja, mine Herrer, jeg beder Dem undskyldte, at jeg saa længe har opholdt Dem ved denne Sag. Jeg har, som De ville forstå, følt en Trang til at lette mit Hjerte. Jeg nærer ikke den Tro, at jeg kan overbevise Dem; det ligger nu saadan en Gang i Luften, at naar man hesser den Jant op, at man skal hjælpe de smaa mod Ubillighed, kommer man hurtigt til den Overbevisning, at det er rigtigt. Jeg tror, det er en Misforståelse, jeg tror, som sagt, man netop gør de fattige klasser en Bjørnetjeneste, men jeg har fremsat disse Bemærkninger paa Grund af Forholdene og den Maade, hvor paa jeg har stillet mig i Udvalget. Jeg har ikke tidligere haft Beslighed til at fremkomme med dem, og jeg gør det da nu, fordi det ikke synes mig rigtigt, at en Sag, som hvor den er kommen frem, har været Genstand for meget udførlige Debatter, megen Tvivl og megen Modstand fra kompetent Side, skulde gaa igennem Landstinget, uden at der virkelig var kommet en alvorlig Indsigelse frem derimod. Selvsølgelig nærer jeg ogsaa et stille Haab om, at de Bemærkninger, jeg nu har fremsat, og som muligvis ikke finde Anklang i dette Ting, maaste ville finde Anklang andetsteds.

Formanden: I Anledning af det ærede Medlems Anker mod en Række Enkelt-